

Eesti Haigekassa arengukava 2018 – 2021 kokkuvõte

Haigekassa tegevuse eesmärk on ravikindlustushüvitiste võimaldamine kindlustatud isikutele vastavalt ravikindlustuse seadusele ja teistele õigusaktidele ravikindlustuse eelarves ettenähtud vahendite piires.

Eesti Haigekassa arengukava seab haigekassale nelja aasta arengusuunad, lähtudes rahvusvahelistest juhenddokumentidest (sh AIM¹ kokkulepetest), riigi tervishoiupoliitikast, seadusandlusest, Rahvastiku Tervise Arengukavast 2009-2020 ja teistest tervishoiualastest strateegia- ning arengudokumentidest.

Eesti Haigekassa arengukava koondab ravikindlustuse strateegilisi eesmärke ning konkreetseid tegevusi järgnevaks neljaks aastaks. Arengukavas on eesmärgid esitatud neljas vaates – kindlustatud, haigekassa partnerid, tervishoiusüsteem ja organisatsioon. Arengukava kokkuvõte annab ülevaate nelja aasta peamistest eesmärkidest ning tegevustest prioriteetsete valdkondade lõikes.

Järgnevatel aastatel keskendume kindlustatu personaalsemale lähenemisele, et tagatud oleks:

- kindlustatu hea ja operatiivne informeeritus,
- piisav teenuste pakett,
- õige abi õigel ajal õiges kohas ning
- optimaalne, säästlik ja terviklik raviprotsess, k.a. esmatasandi tugev roll ja ennetus.

Teadlikkust tervisest vähendab kulusid edaspidi

Meie prioriteediks on elanikkonna teadlikkuse suurendamine sõeluuringutel osalemise olulisusest, laste ja täiskasvanute hambaravivõimalustest, käitumisest sagedasemaste terviseprobleemide ilmnemisel, samuti ravivõimalustest Euroopa Liidus ja välisriikides. Toetame ka seda, et valmivatele ravijuhenditega koos valmivad ka sama haigusseisundit käsitlevad lihtsad ja praktilisi juhiseid sisaldavad patsiendijuhendid.

Loome koostöös ekspertidega uue, tervishoiusüsteemi arvestava sõeluuringuprogramm koos organisatsiooniga. Peame vajalikuks suurendada esmatasandi rolli kõigi (k.a väljatöötatavate) sõeluuringute teostamisel.

Samuti peame õigeks esmatasandi paketi jätkuvat täiendamist ennetustegevustega, mis seonduvad sõltuvushäiretega ja HI viirusnakkusega. Arvestame sellega toime- ja ostumudeli arendamisel.

Tervikkäsitus algab perearstiabis

Ravikindlustuse ja tervishoiuteenuste võimaluste arendamisel on haigekassa lähiaastate üheks peamiseks eesmärgiks esmatasandi perearstiabi teenuste paketi ja ravivõimaluste laiendamine ning tähelepanu pööramine haigusi ennetavate teenuste senisest sihipärasemale pakkumisele, samuti esmatasandi, eriarstiabi ja õendusabi integreeritus ja koostöö.

Esmatasandi arendamiseks uuendame ja laiendame järjepidevalt esmatasandi teenuste paketti, mh lisandub 2018. a. ämmaemandusele ja füsioteraapiale ka koduõendus, lisaks kaalume koolitervishoiu integreerimist esmatasandi tervisekeskusesse. Et toetada

¹ AIM - International Association of Mutual Benefit Societies: AIM is the umbrella organisation of health mutuals and health insurance funds in Europe and in the world.

perearste oma nimistu krooniliste haigete patsientide jälgimisel ja ravi koordineerimisel, töötame välja riskipatsientide jälgimise mudeli, et ennetada haiguste ägenemist ning viia võimalusel miinimumini haiglaravile sattumine (sh oluline esmatasandi ja eriarstiabi koostöö).

Jätkuvalt peame vajalikuks panustada perearsti nõuandetelefoni 1220 teenuse arendamisse täiendavate võimalustega, et säiliks Eesti elanikkonna kiire professionaalse tervisenõustamise teenus. Koduõendusteenuse kättesaadavuse parandamisel on järgnevatel aastatel fookuses just need piirkonnad, kus tänane teenusega hõlmatus on suhteliselt madal.

Strateegilise ostmise ja tasustamismudelite arendamise raames pöörame järgnevatel aastatel olulist rõhku esmatasandi tervisekeskuste (ETTK) efektiivsele käivitamisele. Toetame perearstide koondumist esmatasandi tervisekeskustesse luues selleks motiveeriva ostumudeli, sealjuures säilitades perearstiabi senised rahastusliigid (pearaha, baasraha, teenusepõhine rahastus, kvaliteedi lisatasu) ning laiendame järk-järgult uuringufondi, tegevusfondi ja teraapiafondi teenuseid (sh e-konsultatsioon). Oluliseks peame perearsti ja -õe tööajavälise vastuvõtu osutamise laiendamist. Koostöös perearstidega väärtustame aina enam eelkõige kliinilist tulemuslikkust (riskipatsientide jälgimine) ning ravijuhiste jälgimist. Tervisekeskustele üleminek võimaldab tulevikus ühtlasi rakendada terviklikult ja süsteemselt IT-põhiseid kaugteenuseid (nt e-konsultatsioon, e-saatekiri) ning kaasaegseid otsustustoe süsteeme (ning edaspidi teisi personaalse meditsiini lahendusi). Väga oluliseks peame ka teenuseosutajate toetamist tervishoiuteenustele suunamisel ning ravi koordineerimisel kasutades selleks muuhulgas ravi- ja käsitlusjuhendeid, digisaatekirjade arendamist ning teisi IT lahendustel põhinevaid teenuseid.

[Hambaraviteenuste kättesaadavuse parandamine hoiab tervist](#)

Jätkame hambaraviteenuste paketi kujundamise ja laiendamisega eesmärgiga tagada laste ja noorte hambaravi katmine ravikindlustuse vahenditest täies ulatuses, ühtlasi võimalusel laiendades ka täiskasvanutele mõeldud teenuseid. Muudame hambaproteeside rahalise hüvitise mitterahaliseks, et lihtsustada ja laiendada hüvitise saamist.

[Riskijagamise aitb laiendada ravimite valikut](#)

Tõendatult efektiivsete ja kulutõhusate ravimite hea kättesaadavus patsientidele on väga oluline. Koostöös tervishoiusüsteemi osapooltega (SOM, tervishoiuteenuse osutajad, Ravimitootjate Liit, TEHIK) kaalume senisest laiaulatuslikumat kulu- ja riskijagamise põhimõtete rakendamist, et muuta uued ravimid patsientidele kättesaadavamaks. Vajadusel esitame ettepanekud õigusaktide täiendamiseks ning loome rakendamist toetava infotehnoloogilise lahenduse, mis võimaldab osapooltele selge ja läbipaistva ülevaate kokkulepitu jälgimiseks

Rakendame mitterahalise hüvitisena täiendava ravimihüvitise, et senisest enam oleks toetatud ravimeid palju kasutatavate kindlustatute vajadused. Lisaks alustame järgmise aasta algusest täiendavate ülesannete täitmisega ravimite kompenseerimisel, milleks on ravimite hinnakokkulepete sõlmimine ja piirhindade kehtestamine ning vastavate õigusaktide ettevalmistamine.

Ühtlustame soodusravimite ja haiglas kasutatavate ravimite kompenseerimise otsustusmehhanisme ning rakendame neid põhimõtteid võimalusel ka tervishoiuteenuste loetelu uuendamisel (sh. laiapõhjalise nõuandvate komisjonide kaasamine).

Eriarstiabi mõistlik ja optimaalne kättesaadavus

Perearstiabi arendamise kõrval on väga oluline tagada eriarstiabi ja õendusabi teenuste ning ravivõimaluste senisest paremini korraldatud ning vajalikus mahus kättesaadavus. Peame jätkuvalt oluliseks soodustada suundumust ravi osutamiseks ambulatoorselt või päevaravina, tagades statsionaarse ravi võimalused kindlustatute ravivajaduse muutustest tulenevalt tõsiste haigusjuhtude jaoks.

kaasajastame pikaajaliselt üle vaatamata erialade teenuste paketi koostöös erialaseltsidega, seejärel analüüsime ja vajadusel uuendame teenuseid alati viie aasta järel.

Eriarstiabi ostustrateegia rakendamise oluliseks aluseks on ravi kättesaadavuse põhimõtted, mille rakendamise kaudu on tagatud kvaliteetse eriarstiabi kättesaadavus põhierialadel igas senises maakonnakeskuses ning kõrgema taseme erialadel vastavalt keskhaigla ja piirkondliku haigla tasemel.

Eriarstiabi õigeaegse kättesaadavuse parandamiseks toetame digisaatekirja täielikku rakendamist, tugevdame uue lepinguperioodi alguses lepingutes ravijärjekordade pidamise reegleid ning reeglitest kinnipidamise jälgimist (muuhulgas ei tohi tasuline vastuvõtt luua eelisseisundit haigekassa kindlustuse poolt kaetud raviteenuse saamisel), laiendame e-konsultatsiooni kasutamise kõigile erialadele, arendame e-konsultatsiooni ka saatekirjata erialadel. Peame oluliseks koostöös arstidega kokku leppida senisest konkreetsemalt, milliste seisundite puhul tegeleb patsiendiga perearst ja millal peab perearst patsiendi suunama eriarsti juurde, samuti tuleb kokku leppida saatekirjaga suunamise reeglid, nõuded saatekirjale ja suunamise prioriteetsus.

Jätkame kättesaadavuse põhimõtetest lähtuvat haiglate võrgustumise ja koostöö toetamist ning seda ka partneritega lepingute sõlmimisel ja jälgimisel.

Eriarstiabi ostustrateegia uuendamisel kasutame võimalusel DRG süsteemi senisest ulatuslikumalt: kaasajastame DRG hindade kujundamise metoodika ning juurutame kliinilise kodeerimise auditite protsessi, samuti koostame ja uuendame koostöös erialaseltsidega tervishoiuteenuste loetelu kasutamist toetavaid kodeerimisjuhiseid. Samuti analüüsime ja seome RRLis tasu maksmise kohustuse ülevõtmise ravi tulemuslikkuse ja kvaliteediga. Töötame välja uued ööpäevaringse haigla- ja koduvalve nõuded arvestades põhjendatud erisusi haiglaliikide siseselt. Lisaks töötame välja põhimõtted palatiploki ööpäevaringse valmisoleku rakendamiseks ning EMO valmisoleku tagamiseks.

Tervishoiuteenuste nõudluse hindamisel lähtume eesmärgist tagada reeglina kõigis senistes maakonnakeskustes kõigi arstlike põhierialade (sealhulgas üldpediaatrilise raviteenuse) ja sõltuvalt maakondlikust nõudlusest ka alamerialade kättesaadavuse vajalikus mahus üldhaiglates või üldhaigla ja kõrgema haiglaliigi haigla vahelises koostöös.

Eesmärgiga tagada haigekassa teenuste loetelu hinnamudeli ajakohasus, kohandame üldkulusid alates 2018. aastast SKP deflaatoriga. Samas on oluline, et hindade kujundamisel motiveeritakse partnereid ka efektiivsusele (nt efektiivsuse koefitsient). Tulevikus toetame raviasutusi patsiendipõhise kuluarvestuse kasutamiseks.

Ravi rahastamise lepingute kontroll ja tagasiside teenuseosutajatele on efektiivne

Järgnevatel aastatel uuendame nii üldarstiabi rahastamise kui ravi rahastamise lepingu täitmise jälgimise põhimõtteid. Eriarstiabi ja õendusabi lepingute rahalise osa täitmise jälgimisel pöörame senisest suuremat tähelepanu ravijuhi ja -episoodi maksumuse

kujunemisele, et tagada lepingus fikseeritud oodatavate ravimahtude osutamine kindlustatutele (arvestades eesmärki katta haigekassa lepingutega tulevikus kogu eriarstiabi hinnatud vajadus). Lepingute täitmise jälgimisel liigume seniselt ravijuhu põhise maksumuse jälgimiselt patsiendikesksema arvestuse poole (ressursikulu mõõtmine patsiendipõhiselt, osutavate teenuste kvalitatiivne mõõde).

Nii üldarstiabi kui ka ravi rahastamise lepingute mitterahaliste tingimuste täitmise jälgimiseks rakendame uue süsteemi, mis võimaldab haigekassa ja lepingupartneri koostöös hinnata lepingute konkreetsete sätete täitmist konkreetsete mõõdikute alusel.

Töötame välja tervikliku partnerihaldussüsteemi, mis koondab nii lepingutingimuste jälgimise kui ka partnerisuhtluse ühtsesse keskkonda.

Järgnevatel aastatel on samuti eesmärgiks arendada ravikindlustushüvitiste kontrolli meetodikat, et senisest tõhusamalt eksimusi ning minimiseerida kindlustuspettuse riske.

Ravikvaliteet annab võimaluse hinnata ravi tulemuslikkust

Kvaliteedisüsteemi arendamisel on meie eesmärgiks tagada, et ravikindlustuse vahenditest tasutakse vaid kvaliteetsete tervishoiuteenuste eest. Tuginedes kliinilistele audititele, haigekassa ravikindlustushüvitiste kontrollist kerkinud teemadele ning tervishoiuteenuste kasutuse analüüsile koostame alates 2017. aastast regulaarselt ülevaateid prioriteetsetest valdkondadest, milliseid ravijuhendeid ning mõõdikuid oleks otstarbekas Eesti tervishoiusüsteemis ravikvaliteedi edendamiseks välja töötada. Haigekassa toetab igal aastal kuni kolme ravijuhendi väljatöötamist, mille teemade osas on ettepaneku teinud ravijuhendite nõukoda. Igal aastal teeb indikaatorite nõukoda ettepanekud erinevatele erialaühendustele välja töötada vastava eriala kvaliteediindikaatorid, mida hakatakse kasutama riiklike mõõdikutena ravikvaliteedi hindamiseks. Järgmistel aastatel on fookuses ravi-, patsiendi- ja käsitlusjuhendite rakendustegevuste senisest sihipärasem toetamine ning rakendumise jälgimine ja analüüs. Ravikvaliteedi mõõtmiseks loome süsteemi, mis võimaldab ravikvaliteedi hindamiseks vajalike näitajate kogumist teenuseosutajatelt ja Tervise Infosüsteemist ning toetame ja motiveerime teenuseosutajaid vastavaid IT lahendusi looma.

Infosüsteemide arendamine aitab teha paremaid otsuseid

Peame oluliseks kogu Tervise infosüsteemi terviklikku arendamist, mis võimaldab tervishoiusüsteemi efektiivsemalt ja optimaalsemalt korraldada. Peame oluliseks toetada kõikide seotud andmekogude vastutajate ning haldajate omavahelist toimivat koostööd, et saavutada maksimaalselt efektiivne, kvaliteetne ning kättesaadav ravikindlustus.

Haigekassa IT arenduste prioriteetideks järgnevatel aastatel on digiresepti infosüsteemi järjepidev arendamine (tagasiside teenuseosutajatele, e-ravimileht), ajutise töövõimetuse lehtede operatiivse e-menetluse arendamine, haigekassa partnerihalduse süsteemi ning ravikindlustuse iseteenindusportaali arendamine ning koostöös Sotsiaalministeeriumiga tervishoiu otsustustoe projekti elluviimine. Toetame digiregistratuuri ja digisaatekirja rakendamist osaledes ühtsete ärireeglite väljatöötamises. Laiendame lähiaastail haigekassa andmekogudesse kogutud andmete kasutamise võimalusi õigustatud osapooltele.

Arengukavas on kirjeldatud ka haigekassa prioriteetidid tervishoiupoliitika elluviimise toetamisel, rahvusvahelise koostöö suunad ning organisatsiooni jätkusuutliku arendamise tegevused.